

Bijeenkomst 6: Seksuele en genderdiversiteit

Tijd : Basisprogramma: 100 minuten, optionele sub-thema's respectievelijk 30 en 30 minuten.

Inleiding

Wanneer voorlichting wordt gegeven aan nieuwkomers is praten over seksuele- en genderdiversiteit meestal een beladen onderwerp. In de landen waar nieuwkomers vandaan komen kan het zijn dat homoseksualiteit verboden of een taboe is. Het hebben van een homoseksuele relatie kan in sommige landen leiden tot uitstoting, vervolging en bestraffing. Er kan ook een taboe liggen op mannen die zich op een vrouwelijker manier uiten, of vrouwen die zich meer mannelijk uiten. Voor veel jonge nieuwkomers is seksuele en genderdiversiteit een onbekend begrip of roept het woord 'homo' allerlei negatieve associaties of onjuiste beelden op. Het wordt vaak alleen geassocieerd met seks, in sommige gevallen met verkrachting of ongelijkwaardige relaties of met anale seks, binnen de Islam is deze vorm van seks verboden. Houd er rekening mee dat een tolk misschien geen goede vertaling heeft voor het woord homo. Het is daarom verstandig om de bijeenkomst goed voor te bereiden met een tolk. Nieuwkomers zijn er soms van overtuigd dat seksuele diversiteit in hun land van herkomst niet bestaat of vinden homoseksualiteit vanuit hun religie of cultuur verwerpelijk. De Nederlandse tolerantie ten aanzien van seksuele en genderdiversiteit roept zowel vragen als weerstand op.

In deze bijeenkomst laten we zien dat Nederland zich houdt aan internationale afspraken, seksuele rechten en wetten die het mogelijk maken zelf keuzes te maken rond seksualiteit, identiteit, partnerkeuze en samenlevingsvormen. De acceptatie is nog niet overal hetzelfde. Voor nieuwkomers binnen asielzoekerscentra zullen voornamelijk de regels van het asielzoekerscentrum, de Nederlandse wet- en regelgeving en een sociale norm moeten worden benadrukt. Het verplaatsen in anderen kan lastig zijn als deelnemers net nieuw in dit land zijn en als er nog vele andere zorgen zijn. Het bevorderen van de acceptatie van seksuele en genderdiversiteit is dan vaak nog een brug te ver.

Voor nieuwkomers die al langer in het land zijn (bijvoorbeeld statushouders) kan in de bijeenkomst een eerste aanzet worden gedaan om de acceptatie voor seksuele en genderdiversiteit te bevorderen.

Binnen deze bijeenkomst laten we zien waar je hulp en steun kunt krijgen als je problemen ervaart met je seksuele of gender identiteit of als de omgeving hier moeite mee heeft.

Als deelnemers uit landen komen waar seksuele en genderdiversiteit niet wordt geaccepteerd en heteroseksualiteit de norm is, zal dat meestal niet met één bijeenkomst veranderen. Maak in ieder geval duidelijk dat het discrimineren en uitsluiten van anderen op basis van seksuele voorkeur of genderidentiteit in Nederland verboden is.

Bijeenkomst combineren

Deze bijeenkomst is goed te combineren met de bijeenkomst Vriendschap, relaties en de toekomst. In deze bijeenkomst komen ook de verschillende samenlevingsvormen in Nederland aan bod.

Kijk voor meer informatie in het document "Aandachtspunten in de seksuele voorlichting aan nieuwkomers + checklist" (<https://www.ggdghorkennisnet.nl/?file=46586&m=1554385934&action=file.download>).

Minimale doelen

De deelnemer:

- Benoemt de rechten en wetten in Nederland rondom seksuele diversiteit en belang ervan.
- Benoemt de regels die gelden binnen een instelling of asielzoekerscentrum rondom omgang met seksuele en genderdiversiteit.
- Benoemt dat niet alle mannen zich volledig mannelijk voelen of gedragen en dat niet alle vrouwen zich volledig vrouwelijk voelen of gedragen.
- Benoemt bij welke hulpverleners binnen de instelling (of instanties) je kunt aankloppen wanneer iemand vragen heeft of hulp zoekt rondom seksuele voorkeur of genderidentiteit.

Optionele doelen

De deelnemer:

- Heeft nagedacht over wat discriminatie, uitsluiting, verstoting, geweld op grond van seksuele oriëntatie met iemand kan doen.
- Heeft een positievere associatie met lesbische, homoseksuele, biseksuele of transgenderpersonen dan daarvoor.

Programma

- 6.1. Veiligheidsregels.
- 6.2. Doel en opzet van deze bijeenkomst.
- 6.3. Optioneel: Iedereen is anders.
- 6.4. Man of vrouw?
- 6.5. Wetten en rechten in Nederland.
- 6.6. Sociale kaart.
- 6.7. Afronding en evaluatie.
- 6.8. Optioneel: Ontmoeting met een LHBT.

Benodigde materialen

- Pc/laptop, beamer en geluid.
- Flap-over.
- Kleurpotloden.
- Stiften (rode/groene/zwarte).
- Papier (rood/groen/oranje vel en blanco vellen).
- Plakband/tape.
- Brievenbus.
- Werkblad 6.1. Veiligheidsregels
- Werkblad 6.2. Man of vrouw?
- Sociale kaart

6.1. Veiligheidsregels

Tijd	: 10 minuten.
Werkwijze	: Kringgesprek.
Groep	: Gemengde groep
Benodigheden	: Werkblad 6.1. Algemene veiligheidsregels met symbolen voor luisteren, respect, vertrouwen en privacy of flap -over met tekst en stiften.

Doel

De deelnemer is op de hoogte welke regels in acht worden genomen om een veilige sfeer te creëren.

Werkwijze

Kringgesprek

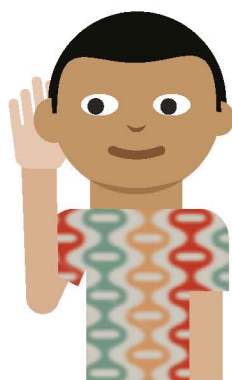
Leg uit wat de regels zijn en licht de betekenis toe aan de hand van de afbeelding op Werkblad 6.1. Hang ze zichtbaar op.

Vraag ook input van de groep:

- Zijn er nog aanvullingen?
- Beloven we elkaar ons hieraan te houden?

- A: Luister naar elkaar en laat elkaar uitspreken.
- B: Respect: Respecteer elkaars mening, gevoelens, culturele en seksuele achtergrond. Lachen is oké, iemand uitlachen niet.
- C: Vertrouwen: Vertel geen persoonlijke dingen (met naam en toenaam) aan personen buiten de groep.
- D: Je hoeft niet te antwoorden als je het niet wilt.

Werkblad 6.1. Algemene veiligheidsregels met symbolen voor luisteren, respect, vertrouwen en privacy

A

B

C

D

Bron: Leerlingenboek Welkom Op School. Pharos, 2015

6.2. Doel en opzet van deze bijeenkomst

Tijd	: 20 minuten.
Werkwijze	: Groepsgesprek.
Groep	: Gemengde groep.
Benodigheden	: Geen.

Doel

De deelnemer weet wat er deze bijeenkomst besproken wordt.

Werkwijze

Introductie en geleide discussie

Vandaag gaan we het hebben over verschillende soorten relaties en over mannelijkheid en vrouwelijkheid. Dit kunnen best lastige onderwerpen zijn, waar mensen ook verschillend over kunnen denken. Eerst gaan we kijken naar de verschillende soorten relaties. Mensen kunnen verliefd worden op verschillende personen. Sommige mensen worden verliefd op mannen, sommige op vrouwen en anderen op beiden. Dit is niet een keuze die mensen zelf maken en het komt voor in alle culturen.

In sommige landen of culturen mogen mannen geen relatie hebben met mannen of vrouwen met vrouwen. Soms worden mensen die niet heteroseksueel zijn uitgesloten of gediscrimineerd. In Nederland heeft iedereen dezelfde rechten, het maakt niet uit op wie je verliefd wordt. Je mag hier ook niet iemand discrimineren die niet heteroseksueel is. In Nederland mogen mannen met vrouwen trouwen. Maar ook twee mannen kunnen trouwen of twee vrouwen. Dit is niet altijd zo geweest, dit is vanaf 2001. Er zijn ook tijden geweest dat homoseksuelen in Nederland werden gediscrimineerd en minder werd getolereerd. Maar de laatste decennia is er in Nederland steeds meer respect en tolerantie gekomen voor homo- en biseksualiteit. Dit geldt voor vrijwel iedereen in Nederland, dus mensen van verschillende culturen.

We gaan het niet alleen hebben over soorten relaties, maar ook over mannelijkheid en vrouwelijkheid. Niet iedereen voelt zich helemaal man of vrouw. Er zijn mannen die zich vrouwelijker of vrouwen die zich juist weer mannelijker voelen. Mensen die zich helemaal niet thuis voelen in het lichaam waar zij mee geboren zijn noemen we transgender. Bijvoorbeeld: een man die zich eigenlijk een vrouw voelt of andersom.

Vraag aan de groep:

- Wat vinden jullie ervan om vandaag over deze onderwerpen te praten?

6.3. Optioneel: Iedereen is anders

Tijd	: 30 minuten.
Werkwijze	: Begeleide discussie en groepsgesprek.
Benodigheden	: Link naar het filmpje 'Love has no labels: Diversity & Inclusion' van Ad council: https://www.youtube.com/watch?v=PnDgZuGlhHs .

Doel

De deelnemer heeft nagedacht over wat discriminatie, uitsluiting, verstoting, geweld op grond van seksuele oriëntatie met iemand kan doen.

Werkwijze

Begeleide discussie

Geef elke deelnemer 3 gele post-it en een pen. Vraag de deelnemers om 3 leuke/positieve eigenschappen op te schrijven van degene die rechts naast hem/haar zit. Noem een aantal simpele eigenschappen als voorbeeld: mooi haar, leuke lach, spontaan, goed in sport. Laat vervolgens iedere deelnemer de drie briefjes voorlezen en op zijn/haar rechter buurman/buurvrouw plakken. Concludeer dat er veel verschillen zijn. Iedereen is anders. Niet alles zie je aan de buitenkant.

Toch ziet niet iedereen alle verschillen. Soms worden mensen uit een groep afgewezen of gediscrimineerd omdat mensen denken dat ze allemaal hetzelfde zijn.

Vraag aan de groep:

- Wie heeft er hier in Nederland wel eens meegemaakt dat ze anders behandeld werden doordat ze nieuwkomers zijn?
- Hoe merkte je dit?
- Hoe voelde dit?

Vaak komen de reacties van mensen die de personen niet kennen en bang zijn voor het onbekende. Niet alleen nieuwkomers worden uitgesloten. Dit kan gebeuren bij veel verschillende groepen. Ook bij mensen die niet heteroseksueel zijn.

Filmpje

Bekijk samen het filmpje 'Love has no labels: Diversity & Inclusion' van Ad council:

<https://www.youtube.com/watch?v=PnDgZuGlhHs>

Vraag aan de groep:

- Wat vonden jullie van het filmpje?

Uit het filmpje blijkt dat liefde universeel is. Het is dus niet afhankelijk van geslacht of van huidskleur. Gelukkig gaan mensen tegenwoordig steeds positiever denken over mensen die homoseksueel of transgender zijn. Discriminatie wordt steeds minder getolereerd.

6.4. Man of vrouw?

Tijd	: 25 minuten.
Werkwijze	: Kleinere groepjes en groepsgesprek.
Benodigheden	: Werkblad 6.2. Man of vrouw?

Doel

De deelnemer benoemt dat niet alle mannen zich volledig mannelijk voelen of gedragen en dat niet alle vrouwen zich volledig vrouwelijk voelen of gedragen.

Werkwijze

Verdeel de groep in kleinere groepjes. Deel werkblad 6.2. uit.

Lijnen trekken

Laat deelnemers lijntjes trekken van de woorden naar de man of de vrouw. Stel daarbij de vraag: Welke woorden horen bij de man en welke bij de vrouw? Deelnemers mogen ook meerdere lijntjes trekken.

Besprek na met de hele groep wat er ingevuld is.

Stel de vraag:

- Kan het ook zo zijn dat bepaalde eigenschappen die jullie bij een man hebben gezet, bij een vrouw horen?
- En andersom?

Nabespreken

Licht toe dat iedereen persoon verschillende kenmerken heeft. Dat is niet erg. Sommige mannen zijn bijvoorbeeld heel verzorgend, maar ook heel sterk en kunnen ook goed koken. En een vrouw kan bijvoorbeeld ook heel stoer zijn, maar ook lief. We zijn geneigd om vaak in het hokje 'man' of 'vrouw' te denken, maar niet iedereen past daarin.

Het kan ook zijn dat iemand als vrouw geboren is, maar zich een man voelt. Of iemand die als man geboren is maar zich een vrouw voelt. Dit noemen we transgender. Dit kan lastig zijn voor die persoon.

In het sub-thema over de sociale kaart krijgen deelnemers een overzicht van instanties en websites waar ze hulp kunnen krijgen.

Werkblad 6.2. Man of vrouw?

Stoer

Verzorgend

Verantwoordelijk

Lief

Rustig

Mooi

Sterk

Hartelijk

Eerlijk

6.5. Wetten en rechten in Nederland

Tijd	: 20 minuten.
Werkwijze	: Groepsdiscussie.
Benodigdheden	: Flap-over en stiften.

Doel

De deelnemer:

- Benoemt de rechten en wetten in Nederland rondom seksuele diversiteit en het belang ervan.
- Benoemt de regels die gelden binnen een instelling of asielzoekerscentrum rondom seksuele en genderdiversiteit.

Werkwijze

Begeleide discussie

Iemand discrimineren omdat hij of zij homoseksueel, lesbisch, biseksueel of transgender is mag niet. Het is strafbaar in Europa en dus ook in Nederland.

Vraag aan de groep:

- Wat betekent het dat je iemand niet mag discrimineren?

Schrijf de antwoorden op een flap-over.

Vul de flap aan met deze punten:

- Je mag mensen niet anders behandelen.
Voorbeeld: Iedereen hoort met respect benaderd te worden (mensen niet uitschelden, mishandelen etc.).
- Je mag iemand niet uitsluiten.
Voorbeeld: Als iemand op zoek is naar een baan mag je iemand niet weigeren vanwege zijn of haar seksuele voorkeur of genderidentiteit.
- Je mag iemand geen beperkingen opleggen.
- Iedereen heeft dezelfde rechten.
Voorbeeld: In Nederland hebben zowel homo- als heterostellen het recht om te trouwen.

Geef ten slotte aan welke regels er binnen het asielzoekerscentra/instelling gelden.

Voorbeelden zijn:

- We behandelen iedereen met respect.
- We lachen elkaar niet uit.
- We doen elkaar geen pijn.
- Etc.

Het is belangrijk dat iedereen zich veilig voelt.

6.6. Sociale kaart

Tijd	: 15 minuten.
Werkwijze	: Groepsgesprek.
Benodigheden	: Flap-over, 2 kleuren stiften.

Doel

De deelnemer benoemt bij welke hulpverleners binnen de instelling (of instanties) je kunt aankloppen wanneer iemand vragen heeft of hulp zoekt rondom seksuele voorkeur of genderidentiteit.

Werkwijze

Casus

Vorbereiding: Vul de sociale kaart in de bijlage aan met hulpverleners van jullie instelling en instanties in jullie regio. Print voor iedere deelnemer de sociale kaart uit.

De begeleider leest de volgende casus voor:

Nathan is 18 jaar en zit tijdelijk in een asielzoekerscentrum. Zijn Nederlands is nog niet zo goed. Hij is nog nooit verliefd geworden op een vrouw, maar wel een paar keer op een man. Hij voelt zich erg alleen en wil graag hierover met iemand kunnen praten. Bij wie kan hij volgens jullie terecht?

Verzamel de antwoorden in de groep en schrijf ze op een flap-over.

Geef iedereen vervolgens een sociale kaart mee.

6.7. Afronding en evaluatie

Tijd : 10 minuten.
Werkwijze : Groepsgesprek.
Benodigheden : Flap-over, drie vellen, stiften.

Doel

- De deelnemer beschrijft wat ze van de bijeenkomst vonden.
- De trainer heeft inzicht in de reacties van de deelnemers aan het einde van de bijeenkomst.

Werkwijze

De trainer hangt 4 grote vellen papier op. Op iedere flap staat een vraag:

1. Ik vond leuk...
2. Ik vond niet leuk...
3. Ik had meer tijd willen hebben voor...
4. Ik vond het meest belangrijk...

In 5 minuten mogen de deelnemers kernwoorden op iedere flap zetten. Alle deelnemers schrijven iets op de flap. Het invullen gaat snel. De nabespreking hangt af van wat voor opmerkingen er op de flappen staan en hoeveel zin de deelnemers hebben om erover te praten.

6.8. Optioneel: Ontmoeting met een LHBT

De voorwaarden zijn overgenomen uit het onderzoek: Felten, H. (2016). Rainbows & refugees: Verkennend onderzoek naar wat werkt bij het vergroten van de acceptatie van LHBT onder vluchtelingen. Movisie.

Tijd	: 30 minuten.
Werkwijze	: Gastspreker.
Groep	: Gemengde groep.
Benodigheden	: Geen.

Doel

De deelnemer heeft een positievere associatie met lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgenderpersonen dan daarvoor.

Opmerking

Dit sub-thema kan lastig zijn voor deelnemers die net in Nederland zijn. Behandel dit sub-thema bij voorkeur uit bij een groep die al langer in Nederland is. Maak een inschatting van de groep en beslis of dit sub-thema wel of niet aansluit bij de groep.

Werkwijze

Gastspreker

Het kan voor een groep een positief effect hebben om een ontmoeting te hebben met een LHBT waar zij zich in herkennen. Het kan hierbij gaan om iemand van dezelfde cultuur of met hetzelfde geloof, die een verhaal vertelt waar mensen zich in kunnen inleven.

Als begeleider kunt u een ontmoeting faciliteren. Het is van belang dat deze persoon een ervaren voorlichter is die zijn of haar (persoonlijke) verhaal vrijwillig doet.

De bedoeling van deze ontmoeting is dat mensen minder angst hebben voor LHBT.

Achtergrondinformatie

Begrippen

De terminologie rond seksuele en genderdiversiteit kan ingewikkeld zijn en kan ook verschillen tussen talen. In het onderstaande document van Oram International zijn verschillende termen vertaald in o.a. Frans, Farsi, Turks en Arabisch. Sexual Orientation, Gender Identity and Gender Expression: Essential Terminology for the Humanitarian Sector: <http://oramrefugee.org/wp-content/uploads/2016/04/Glossary-PDF.pdf>

Seksuele diversiteit

Een man die op mannen valt, wordt homoseksueel genoemd en een vrouw die op vrouwen valt, wordt lesbisch genoemd. Er zijn er ook mensen die verliefd kunnen worden op zowel mannen als vrouwen. Dat noemen we biseksueel.

Seksuele oriëntatie bestaat uit verschillende aspecten:

- Seksuele aantrekking (of verliefd worden).
- Seksueel gedrag.
- Seksuele identiteit (hoe iemand zich zelf noemt of waar iemand zich bij voelt horen).

Niet iedereen komt openlijk uit voor de eigen identiteit of seksuele voorkeur. Soms uit angst voor afwijzing of eigen twijfel. Als je er openlijk voor uitkomt dat je homoseksueel, lesbisch of biseksueel bent, kom je 'uit de kast' (coming out). Sommige jongeren laten dit voorzichtig merken, terwijl anderen het openlijk vertellen. Niet iedereen wil of kiest voor een coming-out. Soms kan dit, als de omgeving hier moeite mee heeft, ook heel gevaarlijk zijn. Meer informatie: www.comingin.nl

Ook zijn er mensen die homoseksuele gevoelens hebben maar dit niet omzetten in seksueel gedrag omdat dit minder geaccepteerd wordt (denk aan anale seks tussen mannen die op mannen vallen). Vanuit bepaalde religies is anaal contact niet toegestaan omdat dit niet natuurlijk zou zijn.

Genderdiversiteit

Geslacht en gender zijn niet hetzelfde. Het geslacht van een baby wordt meestal direct na de geboorte bepaald op basis van lichamelijke kenmerken. Gender gaat over eigenschappen die worden geassocieerd met man, vrouw, mannelijk of vrouwelijk zijn. Iemand's genderidentiteit gaat over de gevoelde overtuiging jongen of meisje te zijn, of daarvan af te wijken. Meestal komt de genderidentiteit overeen met het geboortegeslacht. Maar dat is niet altijd zo en dit kunnen kinderen al op jonge leeftijd aangeven. Zo kan het zijn dat een kind dat bij de geboorte voor jongen werd aangezien en zo werd geregistreerd, maar zich geen jongen voelt. Deze mensen noemen we transgender personen. Genderexpressie gaat erover hoe iemand zich uit naar de buitenwereld. Mensen kunnen zich meer of minder mannelijk of vrouwelijk gedragen, in hun kleding, manier van lopen en praten. Dit zegt niets over hun seksuele oriëntatie.

LHBT

Wanneer er over lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele en transgender personen als groep in zijn geheel gesproken wordt, wordt de naam 'LHBT' vaak gebruikt. Transgender personen kunnen zowel hetero, homo, lesbisch of bi zijn. In Nederland, er zijn veel organisaties in Nederland die voor LHBT-belangen opkomen.

Werkzaamheid van sub-thema's bij deze groep

Hanneke Felten van Movisie heeft onderzoek gedaan naar de werkzaamheid van voorlichtingen, trainingen en workshops met als doel om de acceptatie van homo- en biseksualiteit en van transgenders te vergroten. Niet alle sub-thema's hebben de gewenste impact en kunnen ook averechts werken. In het sub-thema van Wijzer in de Liefde is hier zoveel mogelijk rekening mee gehouden.

Hier is de publicatie en handreiking van het onderzoek te vinden:

Felten, H. (2016). Rainbows & Refugees. Verkennend onderzoek naar wat werkt bij het vergroten van de acceptatie van LHBT onder vluchtelingen. Movisie.

- <https://www.kis.nl/sites/default/files/bestanden/Publicaties/rainbows-and-refugees.pdf>

Onderstaande publicatie geeft algemene tips voor effectiever discriminatie verminderen van LHBTI's in voorlichtingen, trainingen en workshops:

Felten, H., Vijlbrief, A. (2018). Doing it for optimal impact. Tips voor effectiever discriminatie verminderen van LHBTI's in voorlichtingen, trainingen en workshops. Movisie.

- <https://www.movisie.nl/publicatie/doing-it-optimal-impact>

LHBT vluchtelingen

Voor de ondersteuning van LHBT-asielzoeker en vluchtelingen is er door Movisie een speciale handreiking voor professionals, vrijwilligers, belangenorganisaties en gemeenten opgesteld. Deze is hier te vinden:

- <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/Handreiking-ondersteuning-LHBT-vluchtelingen-asielzoekers%20%5BMOV-11583912-1.1%5D.pdf>

Daarnaast heeft Movisie onderzoek gedaan naar de behoeften en ervaringen van LHBT-asielzoekers en –vluchtelingen in Nederland. Het onderzoek is hier te vinden:

Elferink, J., Emmen, M. (2017). LHBT-asielzoeker of –vluchteling zijn in Nederland.

Ondersteuning en acceptatie van LHBT-asielzoekers en –vluchtelingen. Behoeften, ervaringen en good practices. Movisie.

- <https://www.movisie.nl/sites/default/files/content/publicaties/lhbt-asielzoeker-of-vluchteling-zijn-in-nederland.pdf>

Actuele informatie over LHBT-asielzoekers is te vinden bij het COC, op deze pagina:

- <https://www.coc.nl/tag/lhbt-asielzoekers>

Transgender vluchtelingen

Transgender vluchtelingen zijn vaak een kwetsbare groep.

Meer informatie over deze groep is hier te vinden:

- <https://www.transgenderinfo.nl/praktisch/zorg-voor-jezelf/welzijn-transgender-vluchtelingen/>

Er is een speciaal meldpunt voor transgender vluchtelingen opgesteld:

- <https://www.transgendernetwerk.nl/projecten/meldpunt-transgender-vluchtelingen/>

Materialen

Naast de sub-thema's uit Wijzer in de liefde zijn er ook andere materialen beschikbaar die gebruikt kunnen worden om aan de slag te gaan met het thema seksuele diversiteit:

Basisgezondheidsvoorlichting aan vluchtelingen in azc's en nieuwkomers in de gemeente. Module 4 Relaties.

Dit is een handleiding voor professionals in de gezondheidszorg. Module 4 gaat over relaties. Homoseksualiteit komt ook kort aan bod.

Landen in de liefde: Handleiding voor seksuele voorlichting aan nieuwkomers.

<https://www.ggdghorkennisnet.nl/?file=38622&m=1517242414&action=file.download>

Deze handleiding geeft de voorlichter handvatten om een veilige leeromgeving te creëren, waarbinnen thema's die te maken hebben met seksuele en relationele gezondheid, besproken kunnen worden. Het bevat een kader en ingrediënten waarmee de voorlichter zelf elke bijeenkomst in detail kan voorbereiden.

Prezi-presentatie rond seksuele gezondheid

https://prezi.com/anqjvny9djcb/?token=0e0a1677f648f3f20ffa106a5d9c0dc37d0c185d9f122563092541004a23c62d&utm_campaign=share&utm_medium=copy

Deze prezi-presentatie is gemaakt door GGD Noord- en Oost-Gelderland en is een eerste les van een reeks van 3 lessen over seksuele gezondheid voor ISK's. Deze les gaat in op: puberteit, verliefdheid, relaties en lichaamstaal. Samenlevingsvormen en wetgeving komen ook kort aan bod.

Filmpjes over seksuele diversiteit

In de filmpjes wordt veel gesproken. Deze zijn daarom alleen te gebruiken bij groepen die al redelijk Nederlands spreken.

- https://www.seksuelevorming.nl/beeldbank/beeldbank/films/just-u-daisy?destination=beeldbank%3Ff%255B0%255D%3Dfield_facet_filter_2%253A22
- https://canyoufixit.sense.info/#/app/video?id=gek_vid
- <https://www.youtube.com/watch?v=gzBkJpA287U>

Website: www.zanzu.nl

Op de website www.zanzu.nl is meer informatie in verschillende talen te vinden over seksuele voorkeur: <https://www.zanzu.nl/nl/homoseksualiteit> en over genderidentiteit: <https://www.zanzu.nl/nl/man-vrouw-zijn> en <https://www.zanzu.nl/nl/transgender>. Deze informatie kunnen deelnemers ook zelfstandig doornemen.

Bijlage: Sociale kaart

Ik heb een vraag of zorgen over relaties, biseksualiteit, homoseksualiteit of gender.

Je kunt terecht bij:

{naam instelling}

{naam contactpersoon binnen instelling}

In de rest van Nederland:

Op zoek naar hulp?

Veilige Haven Amsterdam: www.veilighavenamsterdam.nl

Veilige Haven Utrecht: www.vhutrecht.nl

Veilige Haven Oost: <https://www.sterker.nl/veilige-haven-oost>

Psychosociale hulpverlening: www.i-psy.nl

Anderen ontmoeten

<http://www.cocktailonline.nl/> (informatie over asielaanvraag en over het maatjesproject.)

www.queerwelfare.nl (voor vergoeden reiskosten om naar LHBTI-bijeenkomsten te gaan).

www.lgbtasilumsupport.nl (ondersteuning bij de asielaanvraag als je net in Nederland bent).

Respect2love community: <https://nl-nl.facebook.com/respect2love/>

Stichting Maruf: www.stichtingmaruf.com.

Contrario: www.contrario.nl.

COC: www.coc.nl.

